

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA, p. o. ZA ROK 2021

Polabské muzeum

Polabské muzeum
Poděbrady

Polabské národopisné muzeum
Píerov nad Labem

Vlastivědné muzeum
Nymburk

Muzeum Bedřicha Hrozného
Lysá nad Labem

Polabské muzeum, příspěvková organizace
Na Dláždění 68
290 01 Poděbrady
IČO: 00069841
www.polabskemuzeum.cz

Úvod

Polabské muzeum, příspěvková organizace, spravovalo v roce 2021 svá následující pracoviště:

- **Polabské muzeum Poděbrady** (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty),
- **Památník krále Jiřího z Poděbrad** (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- **Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem**, areál muzea v přírodě,
- **Vlastivědné muzeum Nymburk** (v rekonstrukci) a objekt bývalé židovské synagogy,
- **Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem**,
- **Centrální depozitář Sadská**.

Činnost Polabského muzea pro rok 2021 se řídila Plánem činnosti Polabského muzea. V průběhu roku vzniklá situace vytvářela plno nových zadání a úkolů, které bylo nutno operativně řešit. I přes ztížené podmínky plnilo Polabské muzeum standardizované činnosti a plnilo své poslání.

I v roce 2021 byla činnost Polabského muzea silně zasažena probíhající pandemií nemoci COVID-19. Zásadním dopadem bylo omezování provozu muzeí, která byla veřejnosti uzavřena od začátku roku 2021 (resp. již od 18.12.2020) až do 3. května 2021, a to na základě Usnesení Vlády ČR (nouzový stav). Zbývajícím obdobím roku byla muzea již přístupna bez uzavření, ale s omezeními v počtu osob v expozičních prostorech a za dodržování platných hygienických podmínek (respirátory, rozestupy, dezinfekce rukou). Uzavření expozic pro veřejnost nemělo zásadní vliv vlastní fungování instituce muzea, neboť zaměstnanci vykonávali, kromě personálu zabezpečující provoz expozic, i nadále svou standardní činnost při správě sbírkového fondu, řešení badatelských dotazů a příprav na budoucí nové expozice či výstavy. V uplynulém roce pokračovala stavební činnost při rekonstrukci Vlastivědného muzea Nymburk, která byla zahájena v roce 2020, ale lze konstatovat, že v průběhu rekonstrukce zjištěné problémy mají vliv na hladký průběh prací, neboť některé práce, které byly původně naplánovány na realizaci v roce 2020 se ještě nepodařilo v roce 2021 dokončit. Svůj podíl na tom mělo zjištění horšího stavu konstrukce střechy a 3.NP. Pevně ale věříme, že stavební práce budou v roce 2022 dovedeny do zdárného konce.

S nastalým uvolňováním mohly být realizovány některé zamýšlené akce pro veřejnost, a to hlavně v prostorách areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Podařilo zorganizovat a uspořádat následující akce, které byly návštěvníky pozitivně vítány:

V omezeném režimu se v sobotu 26. 6. 2021 uskutečnilo vystoupení folklorního souborů v rámci folklorního festivalu Polabská vonička. Tato akce se propojila se společnou akcí, kterou organizovala obec Přerov nad Labem, jež byla zaměřena na maturanty z Přerova nad Labem, kdy maturanti obdržely z rukou starosty obce Jiřího Beneše šerpu Maturant 2021. Byla to malá náhrada za zrušené tradiční maturitní šerpování či maturitní plesy, které se s ohledem na pandemická omezení nemohly konat. I když se co do vystoupení jednalo o komorní akci, držela se kontinuita již tradiční Polabské voničky.

Ve středu 30. 6. 2021 se v rámci Středočeského kulturního léta 2021 uskutečnilo opět v areálu PNM Přerov nad Labem divadelní představení Městského divadla Mladá Boleslav – Moliere: Zdravý nemocný. Představení se setkalo s výrazným zájmem diváku – bylo zakoupeno celkem 179 vstupenek. Druhým divadelním představením v rámci SKL 2021 bylo vystoupení Divadla Kladno s hrou Williama Shakespeara – Sen noci svatojánské, které se odehrálo ve středu 25. 8. 2021, opět v areálu PNM Přerov nad Labem, za účasti 123 platících diváků. Obě akce se mohli uskutečnit také díky významné spolupráci s obcí Přerov nad Labem, která má hlavní podíl na technickém zajištění, včetně koordinace spolupráce se Sborem dobrovolných hasičů Přerov nad Labem. Finančně tyto dvě

akce v rámci Středočeského kulturního léta 2021 zajišťoval Středočeský kraj, a to částkou 149 450,- Kč.

Sobota 21. 8. 2021 byla vyhrazena pro tradiční akci Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky. Setkání s panem režisérem Troškou se odehrávalo opět za nádherného počasí a obvyklého zájmu návštěvníků, kterých bylo na 700, a měli možnost se s režisérem mnoha pohádek natáčených právě v areálu PNM Přerov n. L. vyfotografovat, nechat si jej podepsat a pohovořit. Pan režisér si opět pro letošní setkání připravil diktát a zájemci z řad návštěvníků si ve staré škole mohli vyzkoušet své znalosti češtiny. Letos však, zřejmě i z obav z probíhající pandemie, nebyla plně využita kapacita třídy, kde se diktát odehrával. Pro dětské návštěvníky byl opět připraven v areálu zábavný kvíz – poznej pohádku Zdeňka Trošky.

Druhá zářijová sobota (11.9.) byla ve znamení dožínkové slavnosti, která je další tradiční akcí, kterou ve skanzenu v Přerově nad Labem pořádá Polabské muzeum v těsné spolupráci s obcí Přerov nad Labem. Na programu dne byla folklórní a další vystoupení v rámci programu, včetně soutěže Polabský bočník. Hlavním bodem slavnosti byl dožínkový průvod, který se opět konal jen v rámci areálu skanzenu. V minulosti býval cílem dožínkového průvodu zámek v Přerově nad Labem, který těsně sousedí s areálem skanzenu a Český rozhlas v minulosti umožnil do zámku přístup. To však ale již několik let není Českým rozhlasem umožňováno z důvodu bezpečnosti návštěvníků... Celodenní akce se zúčastnilo více jak 700 návštěvníků.

Začátek září byl v Poděbradech ve znamení série hudebních vystoupení v rámci Hudebního léta a dvě z pořádaných akcí se uskutečnily v Polabském muzeu Poděbrady.

V úterý 7. září 2021 vystoupila se svým hudebním programem klavíristka Marie Šumníková a ve středu 9. září klavírista a skladatel Pavel Vondráček. Obě vystoupení měla svůj okruh zájemců, který byl však omezen dodržováním platných hygienických opatření.

Ve spolupráci s Kulturním centrem Poděbrady se v omezené formě uskutečnily v Poděbradech Dny evropského kulturního dědictví, a to o víkendu 11. a 12. září. Návštěvníci Polabského muzea Poděbrady a Památníku krále Jiřího z Poděbrad měli při této příležitosti vstup do našich expozic za 1,- Kč. Další vstup za 1,- Kč byl návštěvníkům Polabského muzea umožněn 28. 10. 2021 v rámci Dne Středočeského kraje.

Na v té době aktuální téma se 23. září uskutečnila v Polabském muzeu Poděbrady přednáška Tomáše Mazala – Střoevropán Bohumil Hrabal, která se setkala se zájmem široké veřejnosti. Aktuální téma to bylo z pohledu skutečnosti, že v tomto období Středočeský kraj jednal se stávajícím majitelem chaty v Kersku, která patřila Bohumilu Hrabalovi, o její koupi a následném předání k hospodaření Polabskému muzeu. Záměr Středočeského kraje o koupi chaty Bohumila Hrabala vzešel v polovině července 2021, kdy se objevil inzerát na prodej této nemovitosti. Následně byl prodejce kontaktován, nejen ze strany Středočeského kraje, ale i Polabského muzea a byl deklarován skutečný zájem. Po několika měsících jednání byla uzavřena a podepsána 10. 12. 2021 kupní smlouva a chata byla Středočeským krajem za částku 9,9 milionu korun koupena (původní cena byla 11,9 milionu korun). Podpisu kupní smlouvy ale předcházelo schválení v orgánech Středočeského kraje, jakými jsou Rada kraje, Výbor pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch a hlavně Zastupitelstvo kraje. Mezitím bylo uzavřeno Memorandum o spolupráci mezi Středočeským krajem a Ministerstvem kultury, kdy se na realizaci expozičního projektu bude podílet Polabské muzeum (za Středočeský kraj) a Památník národního písemnictví (za Ministerstvo kultury). Následně byla podána žádost o vklad do katastru nemovitostí, který byl proveden ve prospěch Středočeského kraje 5. 1. 2022. Po následné změně přílohy Zřizovací listiny Polabského muzea schválené Zastupitelstvem kraje pravděpodobně koncem února 2022, bude oficiálně nemovitost předána k hospodaření Polabskému muzeu.

Omezení provozu muzeí po dobu prvních čtyř měsíců roku 2021 a následné i omezení týkajících se školních skupin, mělo za následek snížení počtu návštěvníků Polabského muzea. Oproti roku 2020, kdy situace byla, co se doby uzavření týče, mnohem horší, přišlo ale výrazně více návštěvníků, ale

nesrovnatelně méně než v roce 2019 a letech předchozích. Snížený počet návštěvníků se také samozřejmě projevil, v dlouhodobém srovnání, i na snížení příjmu ze vstupného, které tvoří nezanedbatelnou položku rozpočtu Polabského muzea. Uzavření muzeí mělo samozřejmě i vliv na plán výstav, zvláště v I. pololetí, kdy se některé výstavy vůbec nerealizovali nebo jejich termíny zahájení byly posunuty.

Nouzový stav, který byl vyhlášen a další omezení se projevilo i na změnách způsobu práce, kdy mnozí zaměstnanci pracovali z domova a někteří provozní zaměstnanci, které nebylo možno přesunout na jiné činnosti, muselo být ponecháno doma z důvodu překážky na straně zaměstnavatele. Případně docházelo ke střídavému pobytu na pracovištích, aby se omezovaly kontakty mezi jednotlivými zaměstnanci. K vzdálené práci z domova byla využívána možnost práce online s databázovými systémy a zřízenými dálkovými přístupy.

Hospodaření Polabského muzea 2021

V roce 2021 mělo Polabské muzeum celkové náklady ve výši 24 207 643,47 Kč. Příspěvek od zřizovatele (Středočeského kraje) na provoz ve výši 18 491 369,70 Kč. Celkové výnosy v roce 2021 dosáhly 24 378 963,54 Kč. V roce 2021 Polabské muzeum dosáhlo kladného hospodářského výsledku z hlavní činnosti ve výši 171 320,07 Kč. Kladného hospodářského výsledku bylo dosaženo především z důvodu získání dotace Ministerstva kultury – „Program udržitelnosti pro muzea II“ – pro rok 2021 ve výši 1 997 227,- Kč. Příspěvek Polabského muzea vzešlý z hlavní činnosti organizace, byl ve výši 3 738 030,- Kč a který mj. tvořen z příjmu za prodej vstupenek ve výši 1 923 896,- Kč a příjmu za prodané zboží, jako jsou suvenýry a publikace, byl ve výši 457 518,- Kč.

Organizační záležitosti

V pracovním poměru bylo v Polabském muzeu v roce 2021 celkem zaměstnáno na 35 osob, tj. na přepočtené úvazky 27 osob. V Polabském muzeu pracovalo celkem 13 odborných pracovníků. Na uvolněné místo konzervátorky a restaurátorky nastoupila od 4.5. 2021 Mgr. Tereza Machová. Od nové návštěvnické sezóny, která také začala s měsíčním zpožděním, nastoupila, jako pokladní v Památníku krále Jiřího, paní Hana Táborská.

V únoru nás ale zasáhla smutná zpráva, kdy jsme se dozvěděli, že necelé 2 měsíce po ukončení dlouholetého pracovního poměru v Polabském muzeu, náhle zemřela Aranka Součková Daňková, které působila celou svoji pracovní kariéru (od r. 1975) jako restaurátorka a konzervátorka.

Stálé expozice

Ve čtyřech muzejních pracovištích (Polabské muzeum Poděbrady, Památník krále Jiřího z Poděbrad, Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem) bylo návštěvníkům v roce 2021 k dispozici celkem 6 stálých expozic. Některé expozice jsou však poskládány zpravidla z několika na sebe navazujících částí, které se v mnoha ohledech doplňují. Příkladem je expozice v PNM Přerov nad Labem, která se skládá z mnoha dílčích částí, a to jak interiérových, tak i exteriérových expozic, tvořících celek s názvem *Život lidu na polabské vesnici od poloviny 18. do poloviny 20. století*.

Výstavy Polabského muzea v roce 2021

Výstavy v roce 2021 pro naše návštěvníky byly připraveny na 3 pracovištích Polabského muzea – Poděbrady, Přerov n. L. a Lysá n. L. Návštěvníci tak mohli v průběhu roku shlédnout, od 4. května, kdy byla muzea opět po několika odkladech otevřena, celkem 14 výstav, a to muzeem vytvořených

vlastních 6 a dalších 8 výstav bylo převzato – zapůjčeno od jiných subjektů či autorů. K změnám termínů zahájení či realizace výstav podle původního plánu v souvislosti s epidemickou situací došlo na všech pracovištích Polabského muzea. Některé plánované výstavy byly zrušeny a u dalších byl posunut termín zahájení. Asi největší ztrátou bylo, že nebyla vůbec realizována velikonoční výstava Jaro na vsi v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem, která pravidelně bývá druhou nejnavštěvovanější naší výstavní akcí. Nejvíce navštívenou, jako již bývá tradicí, byla opět vánoční výstava v PNM Přerov n. L. – Lidové Vánoce v Polabí. Bohužel díky platným hygienickým restrikcím nebylo možné realizovat dílničky pro školní děti, které patří k hojným návštěvníkům této výstavy. Celkově i jejich podíl byl na počtu návštěvníků zanedbatelný. Se zvýšeným zájmem návštěvníků se setkala výstava Z historie železnice v Polabském muzeu v Poděbradech, která byla i proto prodloužena až do konce ledna 2022.

Polabské muzeum Poděbrady

04.05.2021 – 27.06.2021	Roman Zuzák: Šumava neznámá a opuštěná
04.05.2021 – 31.01.2022	Z historie železnice v Polabí
01.07.2021 – 29.08.2021	Jiří Masák: Dřív než na ně zapomenou
17.09.2021 – 28.11.2021	Karel Svolinský – od čerta k profesorovi
od 17.09.2021 a dále v 2022	Karel Svolinský: Ptáci – dlouhodobá interaktivní výstava
11.12.2021 – 24.04.2022	Aleš Slavík: Andělé

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem

04.05.2021 – 31.10.2021	Blažená zem, kde se pivo vaří aneb z historie pivovarnictví
04.05.2021 – 31.10.2021	Pivo a pivovarnictví na Nymbursku v minulých časech
17.11.2021 – 30.12.2021	Lidové Vánoce v Polabí

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

17.05. – 24.06.2021:	SŠD Lysá nad Labem: Lock art – výtvarné práce
23.07. – 04.09.2021:	Bohumil Hrabal
15.09. – 13.11.2021:	Jaroslav Mokřý: Léta s paletou
02.11 – 27.11.2021:	Skaut – 100 let Skautingu v Lysé nad Labem
23.11.2021 – 08.01 2022:	D. Holmanová: Vánoce s vůní perníku

Výstavní činnost se neomezuje jenom na prostory Polabského muzea, ale v několika případech byly výstavy prezentovány i mimo Polabské muzeum:

15. – 16. 10. 2021 Poklady z depozitáře (zajímavosti se sbírek bývalého Muzea královéměstceka). Výstava, která byla prezentována v Kině Městec Králové, byla součástí „Parního víkendu“ v Městci Králové a shlédlo ji cca 400 návštěvníků. Součástí byl i 17. 10. doprovodný program: Městcecká výročí – připomenutí vzniku muzea, stavby nové školní budovy a založení místní organizace Sokola, pro žáky ZŠ Městec Králové, kterého se zúčastnilo na 180 žáků.

26. 6. 2021: Spisovatel Bohumil Hrabal – u příležitosti 22. ročníku Hrabalova Kerska, Kersko,

Návštěvnost

Návštěvnost Polabského muzea v roce 2021 byla ovlivněna čtyřměsíčním uzavřením muzeí, omezením návštěv školních skupin a omezením dalších běžných aktivit, související s probíhajícími opatřeními proti šíření koronaviru COVID-19. Proto je silně problematické porovnávat statistiky návštěvnosti s uplynulými obdobími. Od 4. 5. do 30. 12. 2021 navštívilo expoziční prostory Polabského muzea a konané výstavy a akce celkem 37 146 osob. Z toho bylo platících 32 675, a 4 471 osob zdarma (zpravidla děti předškolního věku, návštěvníci s volným vstupem, účastníci vernisáží apod.).

Tabulka návštěvnosti Polabského muzea v roce 2021

2021	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem Otevřeno sezónně		Polabské muzeum Poděbrady Otevřeno celoročně		Památník krále Jiřího z Poděbrad Otevřeno celoročně		Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá n. L. Otevřeno celoročně		Celkem
	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	
leden	omezení provozu - zavřeno		omezení provozu - zavřeno		omezení provozu		omezení provozu - zavřeno		0
únor									
březen									
duben									
Otevřeno od 4. května	856	243	172	26	521	2	102	16	1 938
červen	1 334	230	286	56	967	6	141	17	3 037
červenec	2 534	465	473	41	2 024	33	49	5	5 624
srpen	3 046	620	582	47	2 209	9	49	7	6 569
září	1 698	487	377	60	1 442	10	123	12	4 209
říjen	1 387	223	304	53	1 154	47	115	1	3 284
listopad	2 069	373	281	26	309	5	102	7	3 172
prosinec	7 677	1 313	187	15			105	16	9 313
celkem	20 601	3 954	2 662	324	8 626	112	786	81	37 146
Celkem	24 555		2 986		8 738		867		

Rozložení skupin návštěvníků dle zaplaceného vstupného – v roce 2021 byl zaznamenán výrazný pokles segmentu návštěvníků „školní skupiny“.

	Dospělí (plné vstupné)	Děti 6–15 (snížené vstupné)	Studenti (snížené vstupné)	Senioři (snížené vstupné)	Rodinné (snížené vstupné)	Školní skupiny (snížené vstupné)	Ostatní skupiny (snížené vstupné)	Celkem Platících	Celkem Zdarma	Celkem
Celkem	15 647	3 992	1 259	6 238	3 314	773	1 452	32 675	4 471	37 146

Přednášková činnost

Přednášková činnost Polabského muzea byla i v roce 2021 výrazně omezena v důsledku hygienických opatření, i přesto se podařilo některé přednášky uskutečnit. Ve spolupráci s Městskou knihovnou Lysá nad Labem se v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem uskutečnila 21. 9. 2021 přednáška Michala Plavce: Vzduchoplavba na Nymbursku, kterou vyslechlo celkem 10 posluchačů. Další přednáška/beseda se uskutečnila v Polabském muzeu Poděbrady 23. 9. 2021 a přednášející Tomáš Mazala hovořil na téma – Středoevropan Bohumil Hrabal, což bylo v této době aktuálním tématem, neboť se řešila možnost koupě chaty Bohumila Hrabala. Přítomno na této přednášce bylo 25 posluchačů.

Uskutečnily se také 4 přednášky pro školy – 2 přímo ve školách (Mgr. Andrej Lamprecht, RNDr. Martin Šandera, Ph.D.) a 2 přednášky proběhly přímo v muzeu v Poděbradách (PhDr. Helena Lipavská). Komentovanou prohlídku pro zájmové skupiny, jako byly školních dětí a organizovaných dospělých návštěvníků, jak v Polabském muzeu Poděbrady, tak Památníku krále Jiřího, provedl ve 3 případech PhDr. Pavel Fojtík. Komentované prohlídky v Památníku krále Jiřího uskutečnil ve dvou případech i PhDr. Jan Vinduška. Tyto přednášky a komentované prohlídky si vyslechlo celkem na 750 dětí (168) a dospělých (582).

Ve spolupráci s městem Poděbrady se uskutečnila i procházka po poděbradském hřbitově s výkladem, který měla PhDr. Jana Hrabětová. Ta přednesla i své 2 příspěvky pro poděbradskou Akademii III. věku. Její přednášky zazněly i v záchrané stanici na Huslíku, kde pro zájemce měla také 2 přednášky s historickou tematikou. Další přednášky pro jiné organizátory měl i PhDr. Pavel Fojtík či RNDr. Martin Šandera, Ph.D.

Lektorské a doprovodné programy

V průběhu roku 2021 byly lektorské programy pro organizované školní skupiny, od žáků mateřských škol až po studenty středních škol, výrazně omezeny, zvláště z důvodu minimální návštěvnosti muzeí školními skupinami.

Zpestřením prohlídky muzea v přírodě v roce 2021, zvláště v letních měsících pro jednotlivce z řad dětských návštěvníků, byla k dispozici jednoduchá kvízová hra „Od chalupy k chalupě...“

Stejně tak jako v roce 2020, tak ani v roce 2021 nemohly být realizovány, jako v letech před pandemií, řemeslné dílničky při vánoční výstavě ve skanzenu, které byly školami hojně využívány.

Badatelská služba

Vyřizování badatelských dotazů patřilo v roce 2021 opět ke standardním úkonům odborných pracovníků Polabského muzea. Nejčastěji se pro badatelské dotazy využívaly informace uložené ve sbírce písemností jednotlivých pracovišť Polabského muzea. Mnoho dotazů, s ohledem na covidová omezení, bylo řešeno pomocí elektronické pošty či telefonických hovorů. Obvyklé prezenční návštěvy badatelů se, zvláště v I. pololetí, výrazně omezily. Prezenčně bádalo v Polabském muzeu v roce 2021 celkem 27 badatelů, několik z nich muzeum navštívilo opakovaně. Za sledované období odpověděli odborní pracovníci na 361 badatelských písemných dotazů a konzultací na různá odborná témata.

Odborné konference a semináře

V průběhu roku 2021, zvláště v jeho druhé polovině, bylo možné zúčastňovat se fyzicky různých seminářů a setkání, ale též pokračoval trend online konferencí a webinářů. Podle nabídek a zájmu se kolegové těchto různých setkávání účastnili, a to buď fyzicky či virtuálně.

Mgr. Hana Šebestová:

21. 9. – 22. 9. 2021 45. knihovnický seminář knihovníků muzeí a galerií (účast online)

25. 11. 2021 Jak na digitální knihovnu – díl 1. (webinář)

Mgr. Tereza Machová:

8. 6. 2021 Webinář Konzervování-restaurování archeologických nálezů z kovů a kombinovaných materiálů

7. 9. – 8. 9. 2021 Konference Konzervátorů-restaurátorů v Klatovech

7. 9. 2021 Účast na Plenárním zasedání komise Konzervátorů-restaurátorů AMG v Klatovech

9. 9. – 10. 9. 2021 Konference Podzimní škola Archeometrie konaná v Olomouci

15. 11. 2021 – 26. 11. 2021 stáž konzervace kovů v konzervátorském pracovišti Středočeského muzea v Roztokách u Prahy.

Mgr. Veronika Liptáková Korčáková:

3. 8. 2021: Workshop (rozšířená realita), Skryje – Památník J. Barranda

7. 9. – 9. 9. 2021 Konference Konzervátorů-restaurátorů v Klatovech

František Sýkora:

7. 9. – 9. 9. 2021 Konference Konzervátorů-restaurátorů v Klatovech

PhDr. Pavel Fojtík

4.10. a 7.10. Účast na konferenci: Stará a střední doba bronzová ve střední Evropě, které organizuje Ústav archeologie a muzeologie FF MU v Brně, a to ve dnech 4. - 8. 10. 2021 v hotelu Ostrov v Nymburce

Část zaměstnanců absolvovala i následující školení:

2. a 3. 6. 2021 distanční školení v oblasti řádného výkonu finanční kontroly (online)

3.11. inventarizace majetku (online)

7.12. elektronická spisová služba (online)

Ediční činnost

Výkonný redaktor Vlastivědného zpravodaje Polabí, RNDr. Martin Šandera, Ph.D., stále shromažďoval a redakčně upravoval články pro připravované číslo *Vlastivědného zpravodaje Polabí* 50/2019. Na podporu výstavy Lidové Vánoce v Polabí vydalo Polabské muzeum informační letáčky, které doplňovaly informacemi plakátovací kampaň.

PhDr. Pavel Fojtík zpracoval formou osobního rozhovoru s archeoložkou PhDr. Karlou Motykovou. DrSc. knihu Dlouhý život s archeologií. Kniha vyšla za finanční podpory Polabského muzea v nakladatelství Pavla Mervarta (Červený Kostelec) 18. 12. 2021. Dr. Motyková působila dlouhá léta jako archeolog Polabského muzea a byla u mnoha archeologických objevů hlavně v Nymburce (renesanční sladovna, eneolitická mohyla...).

V průběhu roku probíhala též spolupráce s vydavateli městských zpravodajů a regionálních tiskovin, kam odborní pracovníci posílali své texty věnované jednak událostem z historie či aktuálním výstavám. Ve spolupráci s Kulturním a informačním centrem Poděbrady byl vydán stolní kalendář na rok 2022 „Poděbradské historické mezníky“, kdy texty a většinu obrazového materiálu připravila PhDr. Jana Hrabětová.

Propagační činnost

Důležitým komunikačním nástrojem v roce 2021 byly stále sílící sociální sítě. Polabské muzeum již několik let využívá hlavně facebookové profily jednotlivých pracovišť a účet na Instagramu a Twitteru. Základním informačním zdrojem pro prezentaci aktuálních výstav a dalších zajímavostí či sdělování důležitých informací však slouží webové stránky Polabského muzea (www.polabskemuzeum.cz), které byly dle analýzy statistiky v roce 2021 využívány více než v roce předchozím.

Jakmile byla muzea otevřena veřejnosti, využívalo Polabské muzeum k propagaci i výlepové služby, kdy se informace o výstavách mohli zájemci dozvědět z plakátů na výlepových plochách. Byla též využita možnost propagace vánoční výstavy za využití tzv. citilightů v prostorách pražského metra, doplněných o DL letáčky umístěné na několika desítkách distribučních míst nejen v Praze, ale i ve Středočeském kraji. Způsob této formy propagace je hodnocen následně velmi pozitivně, což se i promítá do zvýšené návštěvnosti.

Nezastupitelnou roli v propagaci činnosti muzea mají, i díky svému dosahu, informace uvedené ve sdělovacích prostředcích, jako je televize a rozhlas, které se týkají jak významných událostí, tak aktuálního muzejního dění. V rámci natočených a odvysílaných reportáží či pořadů (a to i reprízovaných), se následně projevuje i nárůstu zájmu návštěvníků o naše muzejní expozice či akce. V průběhu roku, zvláště ve II. pololetí, byly natočeny a odvysílány následující reportáže, ve kterých vystupoval hlavně ředitel Polabského muzea Jan Vinduška: hodinové živé vysílání rozhovoru pro rádio Proglas (12.7.) – téma skanzen Přerov n. L.; Český rozhlas (11.9.) – reportážní vstup z Dožínkové slavnosti; Český rozhlas (22.10.) – téma chata Bohumila Hrabala, skanzen Přerov n. L. a rekonstrukce VM Nymburk; Česká televize (26.8., 13.10. a 22.10.) – reportáže na téma Bohumil Hrabal a chata v Kersku; Praha TV (8.12.) – téma Bohumil Hrabal a chata v Kersku (společně s P. Fojtíkem).

V reportáži CNN Prima News ze dne 20. 4. 2021, která se věnovala aktuálně probíranému tématu – planě rostoucímu medvědčímu česneku vyskytujícímu se v lužních lesích podél Labe, hovořil přírodovědec M. Šandera.

Další informace o výstavách a expozicích Polabského muzea byly zveřejněny formou novinových článků a informací v regionálním tisku (Nymburský zpravodaj, Lyské listy, MF DNES, Nymburský deník, Poděbradské Noviny).

V průběhu roku v areálu PNM Přerov nad Labem probíhalo natáčení některých reportáží do pořadu Vychytávky Ládi Hrušky, které se stávají i potenciální reklamou zvoucí k návštěvě.

Začátkem května 2021 se areál PNM Přerov nad Labem stal na několik dní místem, kde se natáčely scény do pohádky režiséra Ivo Macharáčka Tajemství staré bambitky II.

V prostorách Muzea Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem ve dnech 19. 5. a 5. 6. 2021 probíhalo natáčení videopořadu Krásné obrázky z Hrozného života – a to z dílny divadla Náplavka. Toto audiovizuální dílo představuje vědecké úspěchy i životní osudy Bedřicha Hrozného, zakladatele české orientalistiky a vědce, který získal světovou proslulost rozluštěním jazyka Chetitů. Na scénáři spolupracovalo formou konzultací kolega Ondřej Rašín z Muzeum Bedřicha Hrozného.

V závěru roku se na internetu opět prezentoval cyklus videí 6 videí „Jak to bylo...“ s tematikou předvánočního a vánočního období – průvodcem J. Vinduška, které v roce 2020 natočila Mall.TV v PNM Přerov nad Labem.

Práce se sbírkami a odborná činnost

Polabské muzeum spravuje rozsáhlý sbírkový fond pod názvem Sbírka Polabského muzea, která čítá více než 150 000 evidenčních čísel zapsaných v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury. Sbírka PM je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod číslem: MPB/002-05-13/243002. Vlastníkem Sbírkou Polabského muzea je Středočeský kraj, zřizovatel Polabského muzea a Polabské muzeum je správcem této Sbírkou.

Sbírka Polabského muzea se skládá z následujících podsbírek:

- Geologická
- Botanická
- Zoologická
- Archeologická (prehistorie)
- Historická
- Numismatická
- Etnografická
- Výtvarné umění
- Knihy
- Další – Kabinet L. Kuby
- Jiná – Muzeum Královéměstce
- Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá nad Labem
- Jiná – Městské muzeum v Sadské
- Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk

Sbírku Polabského muzea se v roce podařilo obohatit o nákupy předmětů sbírkové povahy, a to jednak souborem 4 ks pamětních medailí s tematikou osobnosti krále Jiřího z Poděbrad, a to v ceně 7 650,- Kč. A dále došlo k nákupu velkého vyšívaného ubrusu pocházející z prostředí významné nymburské měšťanské rodiny v ceně 2 000,- Kč. Sbírka Polabského muzea byla dále rozšířena o darované předměty či soubory předmětů (celkem uzavřeno 7 darovacích smluv), které obohacují jednotlivé podsbírky, zvláště národopisnou, historickou a podsbírku Vlastivědného muzea Nymburk. Nové přírůstky z vlastního sběru (archeologická činnost) rozšiřují hmotné informace archeologické podsbírky.

První 4 měsíce roku 2021 byly silně ovlivněny covidovými omezeními týkající se hlavně uzavření expozic pro návštěvníky. Docházelo k omezování kontaktů nejen na pracovištích, a proto většina odborných pracovníků pracoval z domova za využívání vzdálených přístupů do databází (BACH) apod. Proto i nadále byla nejen v tomto období věnována pozornost digitálnímu zpracovávání sbírkové evidence. Do digitální podoby bylo převedeno celkem 8 773 evidenčních zápisů, revizí prošlo 13 193 předmětů. S prováděnou revizí archeologického materiálu byla provedena fotografická dokumentace a lokalizace 430 kusů keramických nádob a fotografická dokumentace byla přidána k příslušným záznamu v databázi BACH, kde byly též upraveny a doplněny chybějící informace o předmětu (např. rozměry, datace). V průběhu roku jsme měli možnost 2x využít zapůjčený velkoformátový skener, kde bylo digitálně zpracováno na 3 000 sbírkových předmětů, jako jsou mapy, plány, fotografie, kresby, výšivky a další dokumenty. Odborní pracovníci se také věnovali vyřizování badatelských dotazů či rešerší, přípravou a realizací výstav a expozic včetně případných průvodcovských služeb v expozicích (po zpřístupnění muzeí). V souvislosti s pořízením úložných systémů v depozitářích pokračovala i práce při reorganizaci a ukládání sbírek v těchto depozitářích.

Pracovní činnost muzejního archeologa je ještě rozšířena, vedle standardní muzejní práce, o úkony z oblasti státní památkové péče v oblasti archeologie – vydávání vyjádření ke stavebním činnostem a hlavně provádění terénních archeologických výzkumů nebo dohledů při stavbách rodinných domků, při investorských stavebních akcích či průzkumy archeologických lokalit zasažených výstavbou. Od jarních měsíců bylo jedním z hlavních úkolů vedení ZAV v průběhu archeologických prací v rekonstruované budově VM Nymburk.

V roce 2021 bylo realizováno v oblasti archeologické činnosti mj. následující:

Počet terénních výzkumů nebo dohledů		Počet vyjádření	Počet dokončených náleзовých zpráv a zpráv pro investory	Počet nedokončených náleзовých zpráv a zpráv pro investory
Hrazené	Nehrazené			
4	20 – rodinné domky	20	3	9

Seznam realizovaných archeologických dohledů či výzkumů a jejich výsledek:

Nymburk – obytná lokalita Za Poliklinikou (negativní)

Činěves – parkoviště u MŠ, chodník u silnice III/3248 (negativní)

Chotěšice – víceúčelová nádrž (negativní)

Sány – komunikace, vodovod a kanalizace pro 32 RD (polokulturní pravěké sídliště)

Poděbrady Kluk stavební úpravy v prostorách garáže čp. 3 – kostrový hrob, středověk

Sány RD parc. č. 843/15 – zahlobené objekty, předběžné datování DŘ

Vykáň parc. č. 4/3 – 2 kúlové jámy, neznámé stáří (bez nálezů)

Dohledy na dalších RD – Poděbrady, Sány, Křinec, Městec Králové, Opolánky (negativní)

Konzervování a restaurování

Odchodem – ukončením pracovního poměru, v souvislosti s předcházející dlouhodobou pracovní neschopností, dlouholeté odborné muzejní restaurátorky a konzervátorky, došlo v roce 2021 k výraznému poklesu činnosti v této oblasti péče o sbírky. Přesto ale byla snaha o maximální možnou péči nejen o vystavované předměty zajišťována konzervátorem Františkem Sýkorou. Místo odborné konzervátorky a restaurátorky bylo následně od května 2021 obsazeno nově příchozí kolegyní Mgr. Terezou Machovou, která se ihned od nástupu začala s problematikou v této oblasti činnosti Polabského muzea seznamovat a postupně konzervovat a restaurovat hlavně archeologický materiál, a to jednak nové nálezy a jednak materiál z depozitářů či expozic.

Dezinsekčním zásahem zvaným fumigace (dezinfekční zákrok proti skladištním škůdcům a dřevokaznému hmyzu), prošel v roce 2021 celý Centrální depozitář Sadská, a to jak v jarním, tak i podzimním období.

Standardně probíhal i monitoring stavu relativní vlhkosti a teploty (za pomoci přístrojů – datalogery), jak v expozicích, tak v depozitářích, což patří k dalším činnostem spojeným s preventivní konzervací. S touto činností souvisejí případná opatření na dodržování vhodných klimatických podmínek pro jednotlivé sbírkové předměty či soubory předmětů, jako je například následná instalace zvlhčovačů vzduchu v expozicích, nebo naopak odvlhčovačů, a to jak mechanických přístrojů, tak i za pomoci chemických absorbentů (např. jejich umístění do výstavních vitrín k regulaci optimální vlhkosti).

Knihovna Polabského muzea

Podle knihovního zákona evidovaná knihovna Polabského muzea, spravovala ke konci roku 2021 na 36 124 knihovních jednotek (knihy a časopisy). Roční přírůstek knihovního fondu (knihy a časopisy) činil celkem 51 knihovních jednotek (nové knižní přírůstky jsou následně uveřejněny na webu Polabského muzea), za což byla vynaložena částka 17 079,90 Kč. Během roku se uskutečnilo celkem 115 výpůjček, a to jak zaměstnanci PM, kteří knihovnu využívají v rámci své odborné činnosti, tak také studenti a dalšími badateli, pro které je muzejní knihovna dostupným zdrojem informací. Činnost knihovny byla i v roce 2021 omezena probíhající epidemií.

Budovy ve správě Polabského muzea a jejich údržba a opravy, investice

Polabské muzeum v roce 2021 spravovalo celkem 34 objektů (4 jsou kulturní památky):

- 32 budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou 3 kulturní památky (staročeská chalupa a dům z Oskořínku v areálu PNM Přerov nad Labem a bývalý špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech). Z celkového počtu 32 objektů se 25 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech, Nymburce a Sadské,
- 1 budovu pronajatou (synagoga Nymburk),
- 1 budovu v užívání (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka,
- 1 muzejní expozice v objektu jiného vlastníka (Památník krále Jiřího z Poděbrad – na zámku Poděbrady – kulturní památka – využívány 3 prostory na základě smlouvy o výpůjčce).

V roce 2021 pokračovala největší investiční akce, která byla zahájena v roce 2020, a to rekonstrukce objektu Vlastivědného muzea Nymburk, jejíž cena, včetně nových expozic, je předpokládána na více než 53 000 000,- Kč.

Na základě zjištění, bylo nutno v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, nechat celkem geodeticky zaměřit 10 stavebních objektů, u kterých bylo ještě potřeba zpracovat zjednodušenou stavební dokumentaci. Vyhotovenou dokumentaci se zaměřením následně ověřil stavební úřad v Lysé nad Labem. Po vydání souhlasu bylo požádáno o zápis do katastru nemovitostí předmětných objektů. S tímto krokem dochází i k nezbytné změně přílohy Zřizovací listiny Polabského muzea, k čemuž dojde koncem února 2022 schválením Zastupitelstvem kraje.

Na objektech a zařízeních ve správě Polabského muzea probíhala běžná drobná údržba, či odstraňování provozních závad či závad vzniklých opotřebením. V areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem byla v roce 2021 dokončena poslední etapa nanášení vnějších hliněných omítek na domě z Oskořínku. Bylo též provedeno pravidelné čištění okapů, a to jednak na objektu Centrálního depozitáře a jednak na objektech Polabského muzea v Poděbradech. V Centrálním depozitáři byly provedeny práce na odstranění stávajících závad týkající se rozvodů vody (výměny vodovodních baterií či bojleru na ohřev vody) a stejně tak jako práce při opravě rozvodů elektřiny.

Podařilo se též realizovat výmalbu chodem v objektu Klášter v Poděbradech, stejně tak jako výmalba provozního zázemí v hlavní budově muzea v Poděbradech, kde došlo i k rekonstrukci poškozené podlahy v technickém zázemí. Rekonstrukcí prostor zde prošly též 3 kanceláře (oprava omítek, výmalba, osvětlení, podlahy včetně výměny dožilého nábytku). Také se provedla výměna pochozí vrstvy ve výstavním a přednáškovém sále, či výměna nefunkčních žaluzií v těchto prostorech za nové. Výmalba a úprava rozvodu elektřiny byla provedena ve výstavním prostoru v objektu Kunhuta. Výmalba prostor včetně výměny dožilého koberce byla provedena i v pracovně knihovny, kde byl i vyměněn letitý a již nevyhovující nábytek. Těmito kroky dochází postupně ke zlepšování jednak pracovního prostředí pro zaměstnance a jednak i vizuální, a hlavně kvalitativní zlepšení i expozičních prostor. Většina těchto činností byla financována díky grantu MK ČR.

V rámci investic byla pořízena sestava policových regálů k ukládání sbírkových předmětů v Centrálním depozitáři, a to v částce 109 tis. korun. Další jednotlivé regály se průběžně ještě doplnily do dalších depozitárních prostor Polabského muzea.

K běžné údržbě patří i péče o zeleň, a to na všech pracovištích (Poděbrady, Nymburk, Sadská, Přerov nad Labem a Lysá nad Labem).

Další důležitou kapitolou údržby je nezbytná péče o vozový park Polabského muzea, který v roce 2021 čítal 3 služební vozidla – ŠKODA RAPID, VW TRANSPORTER a ŠKODA FELICIA. Do této kategorie patří i údržba a opravy travních sekaček/traktorů a dalších strojů.

Nezanedbatelnou část financí bylo potřeba vyčlenit na revize vyhrazených zařízení (plynové kotle, spalínové cesty, tlakové nádoby, plynovody, elektrorozvody, hasicí přístroje a hydranty, EZS a EPS apod.), případně na opravy a odstranění zjištěných nedostatků.

Zpráva o činnosti Polabského muzea v roce 2021 byla zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2021 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM).

V Poděbradech v únoru 2022

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea, p. o.